

**Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
імені Анатолія Назаренка**

СХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри від 19 червня 2026 року №4

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради

Хмельницького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти

імені Анатолія Назаренка

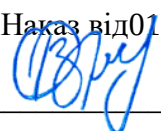
(Протокол засідання вченої ради

ХОППО ім. А. Назаренка від 30 червня 2026 року № 2)

Ректор Хмельницького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти
імені Анатолія Назаренка

Наказ від 01 липня 2026 № 214/но

 В.ОЧЕРЕТЯНКО

ПРОГРАМА

**підвищення кваліфікації вчителів образотворчого мистецтва
«ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТІВ МИСТЕЦЬКОЇ ГАЛУЗІ В
УМОВАХ НУШ: КОМПЕТЕНТІСНИЙ, ДІЯЛЬНІСНИЙ ТА ТВОРЧИЙ
ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА»**

**Хмельницький
2026**

Розробник(и): Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка

Махмутова Анжела Євгеніївна, методист науково-методичного центру професійного розвитку педагогічних та керівних працівників установ і закладів дошкільної та загальної середньої освіти Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка

Пастух Людмила Василівна, доцент кафедри теорії та методик суспільно-гуманітарних дисциплін Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка, кандидат психологічних наук

Напрямок підвищення кваліфікації: Особливості викладання предметів/інтегрованих курсів відповідної освітньої галузі

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (тема 4.1. Особливості викладання предметів/інтегрованих курсів відповідної освітньої галузі, Наказ МОН від 12.10.2022 № 904)

https://rada.info/upload/users_files/44950214/201728af13d92460d8ed85c99c33c4c2.pdf

Термін дії програми: з 01.01.2027 до 31.12.2027 року

Рецензенти:

Пулатова Людмила Йосипівна, завідувач кафедри теорії та методик суспільно-гуманітарних дисциплін Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка, кандидат філологічних наук

Кравчук Костянтин Григорович, учитель образотворчого мистецтва та інформатики комунального закладу загальної середньої освіти «Гімназія № 22 імені Олега Ольжича Хмельницької міської ради», учитель-методист (переможець обласного туру «Учитель року», переможець грантової програми TalentsForUkraine у межах національної премії Global Teacher Prize Ukraine (2025))

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми

Реформування загальної середньої освіти в контексті реалізації Концепції Нової української школи та Державного стандарту базової середньої освіти актуалізує потребу в оновленні професійних компетентностей учителів образотворчого мистецтва. Сучасний урок образотворчого мистецтва має бути спрямований не лише на формування предметних знань, а й на розвиток культурної, громадянської, інформаційно-комунікаційної та міжкультурної компетентностей учнів.

Особливої актуальності набувають питання формування мистецької грамотності, розвитку критичного мислення, використання цифрових технологій та інструментів штучного інтелекту в освітньому процесі, реалізації діяльнісного підходу, створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища. Вчитель образотворчого мистецтва має бути готовим до впровадження сучасних педагогічних технологій, формувального оцінювання та побудови індивідуальних освітніх траєкторій учнів.

Програма спрямована на розвиток професійних компетентностей педагогів відповідно до вимог професійного стандарту вчителя та забезпечує вдосконалення методики викладання образотворчого мистецтва в умовах реалізації НУШ.

Цільова група: вчителі образотворчого мистецтва загальноосвітніх навчальних закладів 5-9 класів, які забезпечують реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 тиждень)

Особливості реалізації програми:

Програма реалізується на засадах компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого та аксіологічного підходів.

Особливістю програми є поєднання теоретичної підготовки з практико-орієнтованою діяльністю учасників через аналіз модельних навчальних програм, розроблення сучасних навчальних матеріалів, використання цифрових інструментів, створення власних методичних продуктів та професійну рефлексію.

Навчання передбачає використання інтерактивних методів, кейсів, майстер-класів, педагогічних практикумів, групової роботи та обміну професійним досвідом.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: очна, дистанційна, на базі замовника.

Мета підвищення кваліфікації:

Розвиток та вдосконалення професійних компетентностей учителів образотворчого мистецтва щодо реалізації вимог Державного стандарту базової середньої освіти, організації компетентнісного навчання, формування мистецької грамотності, розвитку критичного мислення учнів та використання сучасних цифрових технологій у викладанні образотворчого мистецтва.

Завдання підвищення кваліфікації:

- поглибити знання педагогів щодо реалізації Державного стандарту базової середньої освіти та модельних навчальних програм із образотворчого мистецтва ;
- удосконалити предметно-методичну компетентність учителів;
- розвивати вміння проєктувати компетентнісно орієнтовані уроки та навчальні заняття;
- формувати навички використання цифрових технологій та інструментів штучного інтелекту в освітньому процесі;
- удосконалити вміння здійснювати формувальне оцінювання результатів навчання учнів;
- розвивати навички створення безпечного, психологічно комфортного та інклюзивного освітнього середовища;
- сприяти розвитку професійної рефлексії та готовності до безперервного професійного розвитку.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- А1. мовно-комунікативна компетентність;
- А2. предметно-методична компетентність;
- А3. інформаційно-цифрова компетентність;
- Б1. психологічна компетентність;
- Б2. емоційно-етична компетентність;
- Б3. компетентність педагогічного партнерства;
- В1. інклюзивна компетентність;
- Г1. прогностична компетентність;
- Г2. організаційна компетентність;
- Г3. оцінювально-аналітична компетентність;
- Д1. компетентність навчання впродовж життя.

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

Знання й розуміння

Учасник програми:

- розуміє алгоритм побудови індивідуальної освітньої траєкторії та нормативні вимоги до накопичувальної системи годин;
- знає нормативно-правові засади реалізації Державного стандарту базової середньої освіти;
- розуміє особливості викладання образотворчого мистецтва на засадах концепції Нової української школи;

- розуміє особливості компетентнісного навчання на уроках образотворчого мистецтва ;
- знає сучасні підходи до формування мистецької грамотності;
- розуміє принципи формувального оцінювання;
- знає можливості цифрових ресурсів та інструментів штучного інтелекту для навчання;
- усвідомлює особливості організації інклюзивного освітнього середовища.

Уміння

Учасник програми вміє:

- критично оцінювати власний рівень володіння професійними компетентностями згідно з Професійним стандартом;
- самостійно обирати актуальні напрями підвищення кваліфікації, що усувають професійні дефіцити;
- стратегічно планувати професійний розвиток та гнучко коригувати власну траєкторію навчання впродовж життя;
- проєктувати компетентнісно орієнтовані уроки з образотворчого мистецтва;
- розробляти навчальні завдання для розвитку мистецької грамотності та критичного мислення;
- використовувати цифрові освітні ресурси та інструменти ІІІ;
- здійснювати формувальне оцінювання;
- адаптувати навчальні матеріали для учнів з особливими освітніми потребами;
- створювати власні освітні продукти та методичні розробки;
- здійснювати професійну рефлексію та планувати індивідуальну траєкторію професійного розвитку.

Диспозиції (цінності, ставлення):

Учасник програми:

- демонструє відкритість до самоаналізу, самооцінювання та професійної рефлексії.
- сприймає професійний стандарт як орієнтир для побудови індивідуальної траєкторії професійного розвитку.
- усвідомлює себе активним суб'єктом професійного зростання та розвитку професійної ідентичності;
- визнає цінність дитини як унікальної особистості; важливість поваги до її потреб, можливостей і темпу розвитку;
- усвідомлює цінність безпеки та благополуччя, пріоритетність створення безпечного освітнього середовища;
- визнає цінність інклюзії та рівних можливостей прийняття різноманітності як норми, забезпечення доступності освіти для всіх без винятку;
- демонструє готовність до перетворення стресостійкості на власну суперсилу (резилієнтність).

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Формувальне оцінювання:

- участь у вебінарах;
- виконання практичних завдань;
- взаємооцінювання;
- рефлексія.

Підсумкове оцінювання:

Узагальнена кількість балів за видами робіт (100 балів):

- участь в конференції – 20 балів;
- результати педагогічної практики – 40 балів;
- підсумкова залікова робота – 20 балів;
- рефлексія – 20 балів.

Критерії: При оцінюванні враховується методична доцільність, компетентнісна спрямованість, інноваційність, практична реалізованість

Прохідний бал – 60

Документ про підвищення кваліфікації: свідоцтво

Вартість: безоплатно відповідно до регіонального замовлення слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних, керівних працівників і працівників науково-методичних об'єднань Хмельницької області на 2027 рік

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено інтерактивні лекційні заняття у форматі вебінарів (синхронні заняття) та практичні заняття (асинхронні), що спрямовані на формування здатності педагогів проєктувати освітній процес як цілісну систему діяльності учня на засадах компетентнісного, діяльнісного та інтерпретаційного підходів.

Особливістю синхронних занять є поєднання стислого теоретичного блоку з активною роботою учасників у форматі дизайн-сесій, кейс-аналізу, обговорення педагогічних практик та моделювання фрагментів уроків мистецької галузі. Значна увага приділяється осмисленню сучасного уроку, що інтегрує зміст, діяльність, оцінювання та освітнє середовище.

Практичні (асинхронні) заняття орієнтовані на створення власних методичних продуктів: компетентнісно орієнтованих завдань, сценаріїв уроків, елементів навчальних проєктів, а також на опрацювання інструментів формування мистецької та культурологічної грамотності й цифрових освітніх ресурсів.

Підсумкові результати навчання досягаються через виконання комплексної залікової роботи, участі у конференції, розроблення навчальних матеріалів і їх рефлексивний аналіз.

Зміст програми структуровано за трьома модулями, які логічно відображають перехід від теоретичного осмислення підходів до навчання – до проєктування діяльності учнів і створення власних педагогічних практик.

Зміст програми складається з 3 модулів та 8 взаємопов'язаних тем та педагогічної практики. На етапі завершення навчання слухачі виконують комплексну залікову роботу.

Навчально-тематичний план

		30 годин	Лекції	Практичні заняття	Контрольні заходи
1	Модуль 1. Підтримка благополуччя учасників освітнього процесу та робота в інклюзивному середовищі (напрямок Психологічна підтримка учасників освітнього процесу. Особливості роботи з дітьми з ООП)	6	2	4	
1.1	Тема 1.1 Профілактика та подолання професійного стресу педагога. Посилення резилієнтності вчителів (напрямок Психологічна підтримка учасників освітнього процесу)	3	1	2	
1.2	Тема 1.2 Проектування безпечного, інклюзивного освітнього середовища: практичні інструменти для педагога (напрямок Інклюзивна освіта: особливості роботи з дітьми з ООП)	3	1	2	
2	Модуль 2. Ціннісно-сміслові основи професійної діяльності педагога (напрямок Професійна ідентичність вчителя)	4	2	2	
2.1	Тема 2.1 Професійний бренд сучасного педагога: від професійної ідентичності до професійного впливу (напрямок Професійна ідентичність вчителя)	2	1	1	
2.2	Тема 2.2 Нормативно-правові акти України щодо оцінювання рівня професійного розвитку педагогічних працівників. Професійний стандарт – документ, який містить вимоги до кваліфікації педагогічних працівників та їх компетентностей (напрямок Професійна ідентичність вчителя)	2	1	1	
3	Модуль 3. Розвиток компетентностей фахового спрямування. Предметно-методичний блок (напрямок Особливості викладання предметів/інтегрованих курсів мистецької освітньої галузі)	15	3	12	
3.1	Тема 3.1 Цифрові інструменти та рішення в професійній діяльності вчителя (напрямок Цифрові технології педагогічної діяльності)	2		2	
3.2	Тема 3.2 Особливості викладання інтегрованого курсу «Мистецтво» (напрямок Особливості викладання предметів/інтегрованих курсів мистецької освітньої галузі)	3	1	3	
3.3	Тема 3.3 Основи композиційного мислення: типи	3	1	3	

	<i>композиції та роль законів гештальту у візуальному сприйнятті (напрямі Особливості викладання предметів/інтегрованих курсів мистецької освітньої галузі)</i>				
3.4	<i>Тема 3.4 Малюнок з натури як основа формування візуальної грамотності та художньо-творчої компетентності учнів (напрямі Особливості викладання предметів/інтегрованих курсів мистецької освітньої галузі)</i>	3	1	2	
3.5	<i>Педагогічна практика. Розроблення та презентація компетентісно орієнтованого освітнього продукту (напрямі Особливості викладання предметів/інтегрованих курсів мистецької освітньої галузі)</i>	4		4	
4	Підсумкові заходи	5	1	2	2
4.1	<i>Формування індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагогічного працівника (забезпечує НМЦ організації та підвищення кваліфікації)</i>	1	1		
4.2	<i>Контроль знань (тестування, підсумкова робота тощо)</i>	2			2
4.3	<i>Підсумкова сесія (конференція) з обміну досвідом</i>	2		2	
Усього		30	8	20	2

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. ПІДТРИМКА БЛАГОПОЛУЧЧЯ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА РОБОТА В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

(напрямі Психологічна підтримка учасників освітнього процесу.
Особливості роботи з дітьми з ООП)

Тема 1. Профілактика та подолання професійного стресу педагога. Посилення резиліентності вчителів

Феномен стресу в сфері комунікативної діяльності людини. Природа професійного стресу в роботі вчителя. Чинники професійного стресу педагога. Ідентифікування станів як індикаторів професійного вигорання педагога та напрацювання шляхів їх подолання як запорука профілактики професійного стресу вчителя.

Інструменти для зниження щоденного стресу та стратегії побудови довгострокової адаптивності (резиліентності) до викликів. Механізми відновлення після пережитих криз. Посилення ресурсності педагога як чинник підвищення рівня його стресостійкості

Тема 2. Проектування безпечного, інклюзивного освітнього середовища: практичні інструменти для педагога

Поняття безпечного та інклюзивного освітнього середовища. Нормативно-правові засади забезпечення безпеки та інклюзії в закладах освіти. Принципи універсального дизайну та розумного пристосування в освітньому процесі. Виявлення та усунення фізичних, інформаційних, соціальних і психологічних бар'єрів. Практичні інструменти створення комфортного освітнього простору, підтримки позитивного мікроклімату та запобігання дискримінації. Аналіз освітнього середовища закладу освіти та розроблення рекомендацій щодо підвищення його безпечності й інклюзивності. Проектування безпечного, інклюзивного освітнього середовища

МОДУЛЬ 2. ЦІНІСНО-СМИСЛОВІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА (напрямок Професійна ідентичність вчителя)

Тема 2.1. Професійний бренд сучасного педагога: від професійної ідентичності до професійного впливу

Тема спрямована на осмислення професійного бренду педагога як складової його професійної ідентичності, репутації та професійного впливу в освітньому середовищі. Розглядаються сучасні підходи до розуміння особистого та професійного бренду в контексті освіти, лідерства та розвитку людського потенціалу. Аналізується взаємозв'язок між професійними цінностями, компетентностями, педагогічною місією та формуванням унікального професійного образу педагога. Розкривається роль автентичності, професійної етики та ціннісної узгодженості у побудові довіри до педагога. Особлива увага приділяється розвитку педагогічної агентності через усвідомлення власного професійного впливу та здатності генерувати освітні зміни.

Тема 2.2. Нормативно-правові акти України щодо оцінювання рівня професійного розвитку педагогічних працівників. Професійний стандарт – документ, який містить вимоги до кваліфікації педагогічних працівників та їх компетентностей

Зміст теми передбачає ознайомлення слухачів із законодавчими та нормативно-правовими засадами оцінювання професійного розвитку педагогічних працівників в Україні. Аналізується роль атестації та сертифікації як інструментів оцінювання професійної діяльності педагогічних працівників відповідно до чинного законодавства.

У межах теми розкривається сутність професійного стандарту як основи для визначення професійних компетентностей і кваліфікацій педагогічних працівників. Окремий акцент робиться на формуванні готовності педагогів здійснювати самоаналіз професійної діяльності відповідно до вимог професійного стандарту та сучасних освітніх викликів. Опрацювання теми сприятиме усвідомленню педагогічними працівниками нормативних

орієнтирів професійного зростання, підвищенню відповідальності за власний професійний розвиток і ефективному плануванню освітньої кар'єри.

МОДУЛЬ 3. РОЗВИТОК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ФАХОВОГО СПРЯМУВАННЯ. ПРЕДМЕТНО-МЕТОДИЧНИЙ БЛОК

(напряом Особливості викладання предметів/інтегрованих мистецької освітньої галузі)

Тема 3.1. Цифрові інструменти та рішення в професійній діяльності вчителя

Добір цифрових освітніх ресурсів з урахуванням мети навчання, вікових особливостей та освітніх потреб здобувачів освіти. Використання цифрових платформ як конструктора навчального контенту. Адаптація створених матеріалів до освітніх потреб учнів. Принципи академічної доброчесності у використанні цифрових матеріалів.

Тема 3.2. Особливості викладання інтегрованого курсу «Мистецтво»

Особливості мистецької освітньої галузі Державного стандарту базової середньої освіти: мета, базові знання, компетентнісний потенціал, вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів. Розвиток наскрізних умінь учнів/учениць через мистецьку освітню галузь. Особливості реалізації різних видів навчальної діяльності в освітньому процесі. Сучасні технології навчання: діяльнісний підхід, проблемне, кооперативне та проєктне навчання, технології розвитку критичного та креативного мислення. Освітнє середовище для навчання.

Тема 3.3 Основи композиційного мислення: типи композиції та роль законів гештальту у візуальному сприйнятті

Поняття та функції композиції у мистецтві. Композиція як основа художньої мови: композиційний центр, рівновага, ритм, контраст, масштаб, пропорції, динаміка та статика. Типи композиції. Композиційне мислення в сучасному мистецтві та дизайні (плакат, реклама, вебдизайн, інфографіка, візуальні комунікації). Виникнення поняття гештальту. Основні закони гештальту у візуальному сприйнятті: близькості, подібності, замкненості, безперервності, фігури і фону, спільної долі. Приклади використання законів гештальту.

Тема 3.4. Малюнок з натури як основа формування візуальної грамотності та художньо-творчої компетентності учнів

Тема присвячена вдосконаленню професійної компетентності педагога щодо організації художньо-практичної діяльності учнів засобами малюнка з натури. Розглядається значення малювання з натури як одного з провідних видів образотворчої діяльності, що сприяє розвитку спостережливості, просторового мислення, естетичного сприйняття, художнього бачення та

творчої самореалізації учнів. Особлива увага приділяється формуванню в учнів умінь передавати просторові відношення, об'єм, конструкцію та взаємне розташування предметів на площині. Окремий акцент робиться на розвитку навичок художнього аналізу, рефлексії та оцінювання результатів творчої діяльності. Розглядаються методи організації колективного аналізу учнівських робіт, проведення мистецького діалогу, формувального оцінювання та надання конструктивного зворотного зв'язку.

Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Аналіз композиційної побудови творів мистецтва, плакатів, рекламних матеріалів та цифрових візуальних продуктів.
2. Визначення композиційного центру, засобів досягнення рівноваги, ритму, контрасту, масштабу та динаміки у візуальних об'єктах.
3. Дослідження проявів законів гештальту у творах мистецтва, логотипах, інфографіці та інших засобах візуальної комунікації.
4. Створення авторської композиції із застосуванням законів композиції та принципів гештальт-сприйняття з подальшим представленням роботи у віртуальній галереї «вчителів образотворчого мистецтва КОМПОЗИЦІЯ».
5. Закріплення знань з теми «Композиція» шляхом практичного виконання власної композиції в застосунку Canva, розміщення роботи у спільній в галереї.
6. Виконати замальовки з натури на передачу світлотіні. Організувати колективний аналіз та обговорення виконаних робіт для створення poradnika «Подолання типових труднощів».

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Інструктивно-методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах загальної середньої освіти: проєкт / МОНУ. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/05/21/Instruktyvno.metodychni.rekomendatsiyi.shchodo.SHI.v.ZZSO-22.05.2024.pdf>. Дата звернення: 07.03.2026.
2. Методичний посібник «Мистецька освітня галузь: як оцінювати в НУШ». — [Електронний ресурс] <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nush/mio-ociniuvannia-2025-putivnik.pdf> — дата звернення: 17.06.2026
3. Мистецький альманах «Артес». Дослідження твору мистецтва: опис - аналіз- інтерпретація. — [Електронний ресурс] https://artesh-almanac.com/opys_analiz_interpretacija/ — дата звернення: 17.06.2026.
4. Про авторське право і суміжні права. Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>. Дата звернення: 07.03.2026

5. ПроArt (історія образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва). Методичні рекомендації для студентів щодо аналізу творів образотворчого мистецтва. — [Електронний ресурс] <https://arshistorian.blogspotcom/>— дата звернення: 17.06.2026

6. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти: нааз МОН України від 12.10.2022 № 902. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-programi-pidvishennya-kvalifikatsiyi-vchiteliv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti-yaki-vprovadzhuut-novij-derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti> . Дата звернення: 14.05.2026.

7. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності: наказ МОН України від 10.12.2021 № 1340. URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://osvita.ua/doc/files/news/852/85210/61b6fc314f312791981409.pdf> . Дата звернення: 12.03.2026.

8. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/646-ilovepdf_merged.pdf. Дата звернення: 12.03.2026.

Додаткова література

1. Сологуб О.С. ІКТ в освіті: YouTube канал. URL: <https://www.youtube.com/@%D0%86%D0%9A%D0%A2%D0%B2%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D1%96>. Дата звернення: 12.03.2026.